

terad på Käggleholmsön, kan somliga vårvintrar i större uppbåd göra påhälsningar på Västmanlandssidan, då de lär gå illa åt de fåtaliga fruktträden i böndernas trädgårdstäppor. Uttern gick förr ända upp i Hunstorpssjön. Av sorkar och möss kan förekomsten inte vara rik. Några **tornfalkar** har under skilda år prövat lyckan på ängarna kring sjön, men utdelningen har tydligen varit mager, för falkarna har inte stannat kvar.

Insektlivet är art- och individrikt även om det kanske inte är märkligt. Av de alltid uppmärksammade sköna fjärilarna minns man med saknad den stora makaonfjärilen, som inte syns till på flera år, trollsländorna är art- och talrika, smärta flick- och jungfrusländor finns efter Arbogaån, där livet särskilt i vattnet förefaller rikt i den ömsom trögflytande ömsom strömmande fåran. Framför kaprifolhäckarna vid torpen flyger om sommarkvällarna långsnablade skymningssvärmare i vällukten; då dagsländornas tusenden tråder bröllopsdansen över Bläsåsbergens vattenslipade skållor, samlas fisken till gästabud i kluckande vågor kring blomsterprydda gnejsbord.

Mer än andra djur är fåglarna hörbara i marken, om än den sångliga begåvningen fördelats ojämnt. 141 olika arter har under årens lopp noterats, naturligtvis inte alla häckande. Den rika insektsförekomsten har sin givna betydelse för fåglarnas trivsel och utkomstmöjligheter.

Göken gal i alla väder, **ringduvan** hörs nära nog överallt, fast den förefaller att ha minskat, den lilla **skogsduvan** hörs stadigt varje år om ock den inte är lika vanlig. Brokspettar, **spilkråka** och **gröngöling** låter även höra var de finns men håller också vandraren under uppsikt. **Järnsparv**, **domherre** och **gårdsmyg** hör till dem som ofta förbises i marken men de finns här och var. **Korsnäbbarna** drar fram och åter, alltid högt och alltid fort, som om de skulle långt innan kvällen. **Törnskatan**, vaksam överallt i backar och skogsängar, kan många förbryllande låtar. Har väl lärt dem under »vintersemestern» i Afrika, den tid då släktingen **varfågeln** från Norrland kommer till bygden. De flesta vanliga sångarna finns. **Grönfink** och en och annan **hämpling** hålls bland backarnas björk och en. **Nötväcckan**, som här närmar sig sin nordgräns, är fåtalig men förekommer regelbundet.

Stjärtmesarna har farit illa under de senaste vintrarnas bistra väder och vind liksom **rödhaken** under vårarnas, och manfallet har varit stort, men de överlevande tycks inte ha tappat sugen utan gör vad de kan för att ta upp representationen. Av trastar finns alla, utom fjällens ringtrast. **Rödvingetrastarna** sjunger så mångstämmigt att man tror sig gå i norrländska nejder. Nästan försvunnen är den stora **tjädern**. **Orrarna** sitter allt glesare. **Järpen**, också den fåtalig, hade sommaren 1957 stora kullar. Kvällsskymningens dragande **morkulla** tycks nästan öka.

Domherrar vid boet intill stamdelen av en gran. Foto: A. CHRISTIANSEN.

Av den öppna markens fåglar finns bland andra **storspov** och **tofsvipa** häckande. **Enkelbeckasinen**, de gamles himmelsget, horsgöken, har gått oerhört tillbaka. **Kornknarre**ns låt har definitivt tystats. **Drillsnäppan** är bland strandens fåglar den älskligaste. Vid vilken timme man än kommer till sjön, nog hörs dess mjuka vissling som tecken på att den är vaken. En skönsjungande trubadur i strandens löv är **gulsångaren**, i vassen **sävsångaren**. **Rörsångaren**, som bara hörs från Hunstorpssjöns höga vassar, äger inte samma förmåga till sångliga bravader. Fåglar vid vatten är om vintern dykande **strömstare**, om sommaren luftsvingande svalor, häri medtaget även **tornsvala**. **Hägrar** skyfflar i juli kring på kupiga vingar över Arbogaåns os eller sitter om kvällarna som gråa spöken i trädkronorna. Häckning är det inte fråga om. En exotiskt färgad fågel är **kungsfiskaren**, som ibland kan ses efter ån, en sydlig besökare i nejden är **härfågeln**, som någon enstaka gång iakttagits väster om sjön.

Rödvingetrasten hör till Väringetraktens häckfåglar och befinner sig här i utkanten av sitt svenska utbredningsområde. En ruvande fågel trycker sig djupt ned i boskålen.
Foto: B. ZACHRISSEN.

Knölsvan häckar varje år. Av gräsand och kricka, som förr flög i stora svärmar, har krickan försvunnit och gräsanden avtar med varje år. Sothönan, stundom beskyldd att ofreda andra, kan inte göras till syndabock, för det finns, såvitt jag vet, inte en enda i Västmanlanddelen, även om några par alltid sågs i Lillsjön på Käggleholmsön, då jag på 1930-talet bodde söder om sjön. Men kanske kan den väntas, för Väringen antar alltmer typen av eutrof slättsjö med vassar åt slika höns. Fisktärna, gråtrut och fiskmås är vanliga; skrattmåsen, som kom 1932, har inte bildat några stora kolonier.

Av övriga sjöfåglar ses många under flyttningarna. Storskrake och småskrake

Sparvhök på bokanten, där de ljusduniga ungarna skymtar bland riset. Foto: O. KNÖPPEL.
Den ruvande morkullan är inte lätt att upptäcka. Dess kamouflageteckning smälter väl samman med markvegetationen. Foto: O. KNÖPPEL.

VÄRINGENS SJÖ OCH OMNEJD

kommer, var vid sin tid. **Salskraken** drar förbi någon gång. **Skäggdoppingen** är den enda av sitt släkte som häckar, likaså **storlommen**.

En **hökuggla**, som en vårvinter hälsade på, får betraktas som rena turisterna liksom en vår en **jorduggla**. Någon enstaka **pärluggla** skäller, någon **sparvuggla** visslar, **hornugglan** har häckat, men **kattugglan** är nog herre på täppan i Väringenvirongerna.

Pilgrimsfalken kan ses någon gång. **Lärkfalken** häckar. Ett **stenfalkpar** höll flera år till på trakten. **Duvhök** och **sparvhök** hör till sällsyntheterna. Något år i slutet av 1930-talet vågade ett par av **blå kärrhök** bosätta sig i Lillsjön och flög väl alltid någon gång över gränsen. Paret kom igen året därpå, men några okynnesskyttar beskyllde dem för att ta hönsen: så var de vackra hökarnas saga all.

Ormvråken for illa och blev hemlös under de stora avverkningarnas år, **bivråken** bor i några par och segelflyger när termiken är god. Då tar vråkarna, skriande, höjd och cirklar i motvridande vidgande svängar tills de blir borta i himlens ändlösa blå.

En av sjöns karaktärsfåglar av det större formatet är **fiskgjusen**. Den har här som annorstädes stadigt ökat. Tre par är vissa, men troligt är att det finns flera. När detta i stupande höst skrives ner, hänger en örningad fiskare över det glittrande vattnet. Smått underligt är att tänka, att samma veringefiskare om någon månad kanske spanar över tropiska vatten och har bytt frukosten på nyfångad veringebraxen mot färsk *Tilapia* à la Tanganjika eller någonting lika exotiskt. IZAAC WALTON skrev i sin klassiska bok *Den fulländade fiskaren*: »Sätten eder ära i att leva i stillhet.» Nog följer Veringens fiskande gjuse rådet så väl som någon, om han ock drar på tusenmilafärd medan Veringens vatten fryser till is, och strand och skog domnar under vinterns vassa klor.